

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΟΙΚ/ΚΩΝ Τ.Α. & Α.Π.
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΕΣΟΔΩΝ

Ταχ. Δ/νση: Σταδίου 27
Ταχ. Κώδικας: 101 83, ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες: Α. Βλασίδου
Μ. Προβατάρης
Σ. Σμαΐλη
Τηλέφωνο: 2131364807
: 2131364802
: 2131364834
E-mail: oikonomika.ota@ypes.gr

Αθήνα, 31 Μαΐου 2023

Α.Π.: 47963

ΠΡΟΣ: Τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
του Κράτους
Διευθύνσεις Διοίκησης &
ειδικά για την Αποκ/νη Δ/ση Αιγαίου
Διεύθυνση Εσωτερικών

Εγκύκλιος: 683

ΘΕΜΑ: Παροχή διευκρινίσεων επί των διατάξεων του άρθρου 90 "Ρύθμιση οφειλών προς δήμους για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της ενεργειακής κρίσης και του αυξημένου πληθωρισμού του έτους 2022 - Αναβίωση της ρύθμισης των εκατό (100) δόσεων των νόμων 4611/2019 και 4764/2020" του ν. 5036/2023.

Με αφορμή έγγραφα και τηλεφωνικά ερωτήματα προς την Υπηρεσία μας από δήμους για παροχή διευκρινίσεων επί των διατάξεων του άρθρου 90 του Κεφαλαίου Α' «Πλαίσιο Ρύθμισης Οφειλών» του Μέρους Δ' του ν. 5036/2023 «Πλαίσιο ρύθμισης οφειλών και άλλες φορολογικές και τελωνειακές ρυθμίσεις, προστασία των συντάξεων από τον πληθωρισμό και άλλες διατάξεις για τη στήριξη της κοινωνίας και της επιχειρηματικότητας» (Α' 77), παρέχουμε τις ακόλουθες διευκρινίσεις και οδηγίες για την ενιαία και ορθή εφαρμογή αυτών:

Α. Ρύθμιση τμηματικής καταβολής σε έως εβδομήντα δύο (72) δόσεις (παρ. 1-6 του άρθρου 90)

Όροι και προϋποθέσεις υπαγωγής στη ρύθμιση

Στη ρύθμιση **μπορούν να υπαχθούν** οι συνολικές οφειλές προς **τους δήμους** που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες **μετά την 1η.11.2021 και έως την 1η.2.2023**, με τις κατωτέρω δόσεις και επιβαρύνσεις, λόγω εκπρόθεσμης καταβολής κατά την υπαγωγή:

α) σε **έως τριάντα έξι (36)** δόσεις με επιτόκιο που υπολογίζεται με βάση το τελευταίο δημοσιευμένο μέσο ετήσιο επιτόκιο δανείων σε ευρώ χωρίς καθορισμένη διάρκεια αλληλόχρεων λογαριασμών που χορηγούνται από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα σε μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, όπως αυτό δημοσιεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος, πλέον είκοσι πέντε εκατοστών της εκατοστιαίας μονάδας (0,25%), ετησίως υπολογισμένο **ή**

β) σε **έως και εβδομήντα δύο (72)** δόσεις με επιτόκιο που υπολογίζεται με βάση το τελευταίο δημοσιευμένο μέσο ετήσιο επιτόκιο δανείων σε ευρώ χωρίς καθορισμένη διάρκεια αλληλόχρεων λογαριασμών που χορηγούνται από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα σε μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, όπως αυτό δημοσιεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος, πλέον μιάμισης εκατοστιαίας μονάδας (1,5%), ετησίως υπολογιζόμενο.

Αναφορικά με τη ρύθμιση των τριάντα έξι δόσεων **διευκρινίζεται ότι** μπορεί στην παρ. 1 του άρθρου 90 του ν. 5036/2023 η γραμματική διατύπωση «*σε τριάντα έξι (36) δόσεις*» να είναι διαφορετική από αυτή των εβδομήντα δύο δόσεων «*σε έως εβδομήντα δύο (72) δόσεις*», ωστόσο είναι φανερό από το πνεύμα της ρύθμισης πως πρέπει να γίνει δεκτή μία ευρύτερη ερμηνευτική εκδοχή, **και το «έως» να ισχύσει** και για τις τριάντα έξι (36) δόσεις. Οποιαδήποτε άλλη ερμηνευτική εκδοχή θα καθιστούσε την ρύθμιση άκαμπτη και συνεπώς θα αναιρούσε το πνεύμα όλης της διάταξης.

Τα ως άνω επιτόκια παραμένουν σταθερά καθ' όλη τη διάρκεια της ρύθμισης, καθότι στην διάταξη δεν ορίζεται κάτι διαφορετικό.

Σημειώνεται ότι η ένταξη των οφειλετών στην ρύθμιση είτε των 36 δόσεων είτε των 72 δόσεων γίνεται αυστηρά με τους όρους που ισχύουν στις δύο αυτές περιπτώσεις σύμφωνα με τις ως άνω (α) και (β) παραγράφους και σε καμία περίπτωση οι όροι των 36 και 72 δόσεων δεν πρέπει να συνδυάζονται σε μία ρύθμιση, δηλαδή δεν νοείται ρύθμιση με την οποία για τις πρώτες 36 δόσεις ισχύουν οι όροι των 36 δόσεων και για τις υπόλοιπες δόσεις οι όροι των 72 δόσεων.

Για την υπαγωγή στη ρύθμιση απαιτείται κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης υπαγωγής να συντρέχουν **σωρευτικά** στο πρόσωπο του αιτούντος οι κάτωθι **προϋποθέσεις**:

α) Ο οφειλέτης να μην είχε ληξιπρόθεσμες οφειλές ή αρρυθμιστές ληξιπρόθεσμες οφειλές στις ταμειακές υπηρεσίες των δήμων **την 1^η.11.2021** και επιπλέον εφόσον είχε υπαχθεί στην ρύθμιση των εκατό (100) δόσεων να μην την έχει απολέσει έως την ημερομηνία υπαγωγής στη νέα ρύθμιση.

β) Ο οφειλέτης να έχει υποβάλλει όλες τις δηλώσεις εισοδήματος για την τελευταία πενταετία μέχρι την 31^η.12.2022.

γ) Ο οφειλέτης κατά τον χρόνο υπαγωγής στην ρύθμιση να μην έχει καταδικαστεί αμετάκλητα για φοροδιαφυγή ή λαθρεμπορία.

Οι οφειλές που υπάγονται στη ρύθμιση δύνανται να ρυθμίζονται, κατόπιν αίτησης του οφειλέτη, σε έως και τριάντα έξι (36) ή σε έως εβδομήντα δύο (72) μηνιαίες δόσεις με την επιφύλαξη του ελάχιστου ποσού μηνιαίας δόσης το οποίο ορίζεται **σε τριάντα (30) ευρώ, πλην της τελευταίας.**

Στην ανωτέρω ρύθμιση των τριάντα έξι (36) ή εβδομήντα δύο (72) δόσεων **μπορούν** να ενταχθούν και οφειλές που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες **μετά την 1^η.11.2021**, έχουν ενταχθεί σε **πάγιες ρυθμίσεις** (υποπαρ. Α2 της παρ. Α του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013, όπως ισχύει με το άρθρο 43 παρ. 7 του ν.4646/2019) και οι όροι των εν λόγω ρυθμίσεων **τηρούνται** κατά την **1η.2.2023**, εφόσον οι ρυθμίσεις αυτές περιλαμβάνουν αποκλειστικά και μόνο οφειλές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 90 του ν. 5036/2023.

Επισημαίνεται ότι, επιπλέον των προηγούμενων προϋποθέσεων, προκειμένου ο οφειλέτης να ενταχθεί στη νέα ρύθμιση, εάν έχει λοιπές αρρυθμιστες οφειλές που κατέστησαν ληξιπρόθεσμες μετά την 1^η.2.2023 και δεν τις έχει εντάξει σε άλλη ενήμερη ρύθμιση δόσεων τμηματικής καταβολής, **υποχρεούται εντός μηνός** από την επικύρωση της ένταξης, να τις ρυθμίσει με την **πάγια** ρύθμιση των είκοσι τεσσάρων (24) ή σαράντα οκτώ (48) δόσεων κατά περίπτωση. Σε κάθε περίπτωση καθίσταται σαφές ότι προκειμένου να ενταχθεί στη νέα ρύθμιση κάποιος οφειλέτης που έχει λοιπές αρρυθμιστες οφειλές, μπορεί να ενταχθεί ρυθμίζοντας ταυτόχρονα τις λοιπές αυτές οφειλές, με την προϋπόθεση όμως ότι οι εν λόγω οφειλές κατέστησαν ληξιπρόθεσμες μετά την 1^η.2.2023. **Αντίθετα**, σε εφαρμογή της παρ. 1^α του άρθρου 90, εάν οι λοιπές αρρυθμιστες οφειλές κατέστησαν ληξιπρόθεσμες πριν την 1η.11.2021, ακόμα και εάν αυτές ρυθμιστούν, ο οφειλέτης δεν υπάγεται στις προϋποθέσεις της νέας ρύθμισης.

Από τη ρύθμιση **εξαιρούνται** όσες οφειλές δεν μπορούν να υπαχθούν σε νομοθετική ρύθμιση τμηματικής καταβολής (π.χ. τα μισθώματα σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 170 του ν. 3463/2006, όπως αυτό ισχύει με το άρθρο 58 του ν. 4483/2017) ή η ρύθμισή τους απαγορεύεται από άλλους νόμους.

Σημειώνεται επίσης ότι η παρούσα ρύθμιση αφορά μόνο τις περιπτώσεις οφειλών προς δήμους που δημιουργήθηκαν εξαιτίας των επιπτώσεων της ενεργειακής κρίσης και του αυξημένου πληθωρισμού του έτους 2022. Συνεπώς, γίνεται σαφές ότι δεν εμπίπτουν στις προϋποθέσεις της νέας ρύθμισης οφειλές παλαιότερων ετών που δημιουργήθηκαν από άλλες αιτίες και

αναγνωρίστηκαν οριστικά ως ληξιπρόθεσμες, κατόπιν σχετικών δικαστικών αποφάσεων που εκδόθηκαν μέσα στο χρονικό διάστημα που αφορά την παρούσα ρύθμιση.

Ευεργετήματα από την υπαγωγή στη ρύθμιση

Η υπαγωγή και συμμόρφωση στη ρύθμιση παρέχει στον οφειλέτη τα ακόλουθα **ευεργετήματα**:

α) Άρση της δέσμευσης χορήγησης αποδεικτικού ενημερότητας, του άρθρου 113 του ν. 4611/2019 (Α' 73) και αναστολή αναγκαστικών μέτρων και μέτρων εκτέλεσης, του άρθρου 114 του ίδιου νόμου.

β) Άρση της δέσμευσης χορήγησης αποδεικτικού ενημερότητας και βεβαίωσης οφειλής σε περιπτώσεις ρύθμισης οφειλών προς ΟΤΑ α' βαθμού, του άρθρου 168 του ν. 4764/2020 (Α' 256) και αναστολή αναγκαστικών μέτρων και μέτρων εκτέλεσης σε περιπτώσεις ρύθμισης οφειλών προς ΟΤΑ α' βαθμού, του άρθρου 169 του ίδιου νόμου.

Επισημαίνουμε ότι με τη φράση «*όλα τα ευεργετήματα*» της διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 90 του ν. 5036/2023, δεν νοούνται τα οριζόμενα προγράμματα δόσεων με τις απαλλαγές κατά ποσοστό από προσαυξήσεις και πρόστιμα, που επιλέγει ο δικαιούχος των ρυθμίσεων των ως άνω νόμων, καθότι αυτά αφορούν στους όρους της ρύθμισης και εν γένει το πεδίο εφαρμογής της νέας ρύθμισης διαφοροποιείται από αυτό της παρ. 1 του άρθρου 110 του ν. 4611/2019 και της παρ. 1 του άρθρου 165 του ν. 4764/2020, όπως αυτή τροποποιήθηκε και διαμορφώθηκε με τα άρθρα 35 του ν. 4807/2021 και άρθρο 112 του ν. 4876/2021.

Σε κάθε περίπτωση, οι δήμοι **οφείλουν** να εφαρμόζουν αυστηρά και με συσταλτικό τρόπο τους όρους, τις προϋποθέσεις και τα χαρακτηριστικά της παρούσας ρύθμισης και δεν νοείται η κατά αναλογία και επιλεκτική εφαρμογή διατάξεων προηγούμενων ρυθμίσεων, εφόσον αυτή τη δυνατότητα δεν τους παρέχεται ρητά από τη νέα ρύθμιση.

Απώλεια της ρύθμισης

Η ρύθμιση της οφειλής **καταργείται** σε περίπτωση μη καταβολής έστω και μιας (1) μηνιαίας δόσης, καθότι το ζήτημα δεν ρυθμίζεται διαφορετικά από τον νομοθέτη, με συνέπεια την επιλογή της συσταλτικής ερμηνευτικής εκδοχής και με αποτέλεσμα την υποχρεωτική άμεση καταβολή του υπολοίπου των οφειλών, σύμφωνα με τα στοιχεία της βεβαίωσης. Επίσης, η ανωτέρω ρύθμιση χάνεται και στην περίπτωση που διαπιστωθεί σε οποιοδήποτε στάδιο αυτής ότι δεν πληρούνται οι όροι των διατάξεων της παραγράφου 1-6 του άρθρου 90 του ν. 5036/2023.

B. Αναβίωση της ρύθμισης των εκατό (100) δόσεων των νόμων 4611/2019 και 4764/2020

Με τις διατάξεις των **παρ. 7-10 του άρθρου 90 του ν. 5036/2023** ρυθμίζεται η επανένταξη στις ρυθμίσεις των διατάξεων των άρθρων 110-117 του ν. 4611/2019 και των άρθρων 165-172 του ν. 4764/2020.

Αναλυτικότερα:

Ρυθμίσεις των άρθρων 110-117 του ν. 4611/2019 και των άρθρων 165-172 του ν. 4764/2020 που απωλέσθηκαν ή κατέστησαν μη εξυπηρετούμενες **έως την 1^η.2.2023**, μπορούν να αναβιώσουν, δηλαδή, οι οφειλέτες μπορούν **να επανενταχθούν** για την υπολειπόμενη οφειλή και για τον εναπομείναντα αριθμό δόσεων της ρύθμισης, κατόπιν υποβολής αίτησης επανένταξής τους σε αυτή. Στην προκειμένη περίπτωση **υποχρεωτικά** πρέπει να πληρωθούν ταυτόχρονα **δύο (2) δόσεις έως την καταληκτική ημερομηνία της 31ης.7.2023**, ήτοι της τρέχουσας δόσης της ρύθμισης που αναβιώνει και μιας επιπλέον που αποσβένει παλιές υποχρεώσεις με σειρά παλαιότητας.

Με την παρ. 8, γίνεται σαφές ότι το σύνολο των δόσεων της νέας ρύθμισης δεν αποτελείται πλέον από άλλες εκατό (100) δόσεις, αλλά ισούται με το υπόλοιπο των ανεξόφλητων δόσεων που απέμεναν πριν την απώλεια της παλαιάς ρύθμισης.

Επιπλέον, σε περίπτωση αναβίωσης μίας ρύθμισης των εκατό (100) δόσεων που απωλέσθηκε ή κατέστη μη εξυπηρετούμενη, οι νέες δόσεις μετά την επανένταξη διαμορφώνονται ως εξής:

Νέα δόση = παλαιά δόση μείον (-) τυχόν ποσά που αποσβένονται λόγω υπερείσπραξης συν (+) Τόκος εκπρόθεσμης καταβολής

Σημειώνεται ότι ο τόκος εκπρόθεσμης καταβολής επιβάλλεται μόνο στις δόσεις της απολεσθείσας ρύθμισης που έληξαν πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης επανένταξης. Μετά την επανένταξη και τη διενέργεια των αποσβέσεων, **εκκινεί** η καταβολή των δόσεων της νέας ρύθμισης με την καταβολή **πρώτα** των ανεξόφλητων δόσεων της απολεσθείσας ρύθμισης που είχαν ημερομηνία λήξης μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης επανένταξης, οι οποίες δεν επιβαρύνονται με τον τόκο εκπρόθεσμης καταβολής, **και στην συνέχεια** ακολουθούν οι

ανεξόφλητες δόσεις της απολεσθείσας ρύθμισης που έληγαν πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης επανένταξης, οι οποίες επιβαρύνονται με τον τόκο εκπρόθεσμης καταβολής, σύμφωνα με τα ανωτέρω.

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 9 η αναβίωση πραγματοποιείται με όλα τα ευεργετήματα των ρυθμίσεων αυτών, όπως ισχύουν για κάθε ρύθμιση. Σε ότι αφορά την έννοια της φράσης «*όλα τα ευεργετήματα*», ισχύουν κατά αναλογία οι διευκρινήσεις που δόθηκαν στο Μέρος Α της παρούσας για την αντίστοιχη φράση της ρύθμισης των 36 ή 72 δόσεων.

Προκειμένου να αναβιώσει η ρύθμιση των εκατό (100) δόσεων, **αν** ο οφειλέτης έχει λοιπές αρρυθμιστες ληξιπρόθεσμες οφειλές (δεν έχουν συμπεριληφθεί στην εν λόγω ρύθμιση) κατά την ημερομηνία επανένταξης, που δεν έχει εντάξει σε άλλη ενήμερη ρύθμιση δόσεων τμηματικής καταβολής, **υποχρεούται εντός ενός (1) μηνός** από την επικύρωση της αναβίωσης, να τις εξοφλήσει ή να ρυθμίσει το σύνολο αυτών με την πάγια ρύθμιση των είκοσι τεσσάρων (24) ή σαράντα οκτώ (48) δόσεων κατά περίπτωση, σύμφωνα με την υποπαρ. Α2 της παρ. Α του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α' 107), όπως ισχύει. Αν όμως ο οφειλέτης έχει απολέσει την πάγια ρύθμιση για τις ως άνω λοιπές αρρυθμιστες οφειλές **στο παρελθόν, έχει τη δυνατότητα** ένταξης στην πάγια ρύθμιση με τους όρους της **δεύτερης ευκαιρίας** (άρθρο 292 του ν. 4738/2020, σχετ. αριθ. Α.1127/2021 Απόφαση Υφυπουργού Οικονομικών - ΦΕΚ Β' 2362), προς τον σκοπό αναβίωσης των ρυθμίσεων των εκατό (100) δόσεων και υπό τον όρο ότι ο οφειλέτης ρυθμίζει το σύνολο των οφειλών του.

Σε περίπτωση μη τήρησης των ως άνω όρων μετά την παρέλευση ενός (1) μηνός η ρύθμιση στην οποία επανεντάχθηκε απόλλυται. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι λόγοι απώλειας που ορίζονται στις διατάξεις που διέπουν τη ρύθμιση τμηματικής καταβολής στην οποία έγινε επανένταξη.

Αρμόδια όργανα και διαδικασία καταβολής δόσεων ρύθμισης

Η αίτηση για υπαγωγή στη νέα ρύθμιση των **παρ. 1-6** και στην αναβίωση της απολεσθείσας ρύθμισης των **παρ. 7-10** υποβάλλεται προς τον οικείο δήμο από την έναρξη ισχύος του ν.5036/2023 (Α'77/28.3.2023) και **μέχρι την 30η.6.2023** μέσω του διαδικτυακού τόπου του δήμου ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή μέσω ειδικής εφαρμογής του αρμόδιου δήμου. Η αίτηση για ρύθμιση επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 ν. 1599/1986. Σε κάθε περίπτωση οι δήμοι πρέπει να προσαρμόσουν τα πληροφοριακά συστήματά τους στα δεδομένα των όρων των διατάξεων του άρθρου 90 του ν. 5036/2023. Η ρύθμιση χορηγείται **με απόφαση** που εκδίδεται από τα αρμόδια κατά περίπτωση όργανα της παρ. 2 του άρθρου 170 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114).

Η υπαγωγή του οφειλέτη στην ρύθμιση των διατάξεων των παρ. 1-6 συντελείται με την καταβολή της πρώτης δόσης της ρύθμισης εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία γνωστοποίησης στον οφειλέτη της σχετικής απόφασης. Οι επόμενες δόσεις καταβάλλονται μηνιαία έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επόμενων μηνών από την ημερομηνία εξόφλησης της πρώτης δόσης. Εφόσον η πρώτη δόση δεν εξοφληθεί εντός της ανωτέρω αποκλειστικής προθεσμίας, ο αιτών μπορεί να υποβάλει εκ νέου έως τη λήξη της προθεσμίας για υπαγωγή στη ρύθμιση, ήτοι έως τις 30.6.2023.

Όσον αφορά δε την υπαγωγή στην ρύθμιση των διατάξεων των παρ. 7-10 αυτή συντελείται με την πληρωμή των δύο (2) δόσεων έως την 31^η.7.2023.

Την παρούσα εγκύκλιο, η οποία έχει καταχωρηθεί στο διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου μας - www.ypes.gr / Εγκύκλιοι - παρακαλούμε να γνωστοποιήσετε άμεσα στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού χωρικής σας αρμοδιότητας, καθότι η καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων για υπαγωγή στην ρύθμιση είναι η 30^η.6.2023.

**Ο Γενικός Γραμματέας
Εσωτερικών & Οργάνωσης**

Μιχάλης Ι. Σταυριανουδάκης

Κοινοποίηση:

ΚΕΔΕ

Ακαδημίας 65 & Γενναδίου 8

Τ.Κ. 10678, Αθήνα

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γεν. Γραμματέα Εσωτ/κών & Οργ/σης

2. Γεν. Διευθνή Οικ/κών Τοπ. Αυτ/σης & Αναπτ. Πολιτικής

3. Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

(με την παράκληση να αναρτήσει την παρούσα εγκύκλιο
στην ιστοσελίδα του Υπουργείου στη διαδρομή: Εγκύκλιοι)

4. Διεύθυνση Οικονομικών Τ.Α.

- Τμήμα Οικονομικής Δ/σης & Πρ/σμού

- Τμήμα Παρακολούθησης & Επεξεργασίας Οικ/κών Στοιχείων Τ.Α.

- Τμήμα Περιουσίας

- Τμήμα Εσόδων